

"La Ribera és una comarca simbòlica i amb pes en l'AVL"

L'Acadèmia Valenciana de la Llengua complirà el pròxim estiu 14 anys. Quasi tres quinennis d'història d'una institució que va nàixer amb un fort component riberenc. Dels 21 membres originals de l'Acadèmia, tres eren de la Ribera: el mateix Josep Lluís Doménech, Ramón Arnau també d'Alberic i Xavier Casp de Carlet. Segons Doménech, la setena part de l'Acadèmia prové de la nostra comarca, "la qual cosa convertix la Ribera en una comarca simbòlica i amb pes en l'Acadèmia". A més, segons Doménech, "un dels subdialectes més ben considerats, tot i que en alguns pobles s'apitxa, i que enriqueix l'oralitat és el que es parla en les comarques centrals.

D'altra banda, una de les coses més curioses de la Ribera, segons l'acadèmic, és que es diu molt que la Ribera és una comarca valenciano-parlant, on més s'empra el valencià, però té un poble històricament castellano-parlant, Tous. Un municipi que tot i la seua singularitat en l'entorn lingüístic riberenc, compta des de fa uns anys amb un Premi literari en valencià, en el qual col·labora l'Acadèmia.

Beatriz Tortosa

Josep Lluís Doménech és d'Alberic i a hores d'ara un dels membres més veterans de la Acadèmia Valenciana de la Llengua, de fet, en forma part des de la seua creació al 2001. Psicòleg, pedagog, escriptor, articulista mestre, professor d'institut i d'Universitat. Ha sigut cap d'àrea de la secció pedagògica de l'Ajuntament de València i director de l'Institut Municipal d'Educació. Un inabastable currículum per a l'únic acadèmic provinent de la nostra comarca.

¿Fa falta molta psicologia per a entendre els conflictes lingüístics?

En fa falta molta per a entendre qualsevol conflicte. Està demostrat al llarg de la història que quan dos llengües estan en contacte, lògicament en un moment determinat hi ha un conflicte i per a que els conflictes es resolguen o no es produïxen fa falta una mediació. En eixe marc, és on podríem situar d'alguna manera l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, naix precisament per a resoldre un conflicte, un conflicte que s'ha anomenat lingüístic. Però jo crec que la llengua s'ha instrumentalitzat entre les persones per a resoldre altre tipus de conflicte. En el tema de la batalla de València per exemple, era una batalla política per vore qui es feia en el poder en un moment de tran-

sició i s'utilitzaren aquelles coses per les que la gent era molt sensible, en aquell moment, la gent era molt sensible als símbols i a la llengua.

Com arriba a l'Acadèmia?

Com arribaren tots, per accident. En aquell moment estava com professor en la Universitat de València i de secundària de llengua i literatura. Estava treballant desde feia molts anys en temes lingüístics, havia escrit molts llibres en valencià, era articulista en diversos mitjans de comunicació, feia conferències sobre el valencià en la Universitat també, lògicament tot això influiria. En aquell moment pensava, i ho continue pensant 14 anys després, que no sols calia crear l'Acadèmia. És un element important però no és definitiva per arribar a unes quotes d'igualtat i tractament de més d'una llengua quan estan en contacte.

Si la funció de l'Acadèmia és vetllar per l'ús normal del valencià i defensar la seua denominació i identitat ¿ho ha aconseguit en estos 14 anys d'història?

A banda del que diu la llei, a mi quan m'encomanaren formar part d'ella, em diuen una cosa que no apareix en les lleis, però és per la qual jo accepto el repte. El que em diuen és que volen que treballem per la pau lingüística, i això és molt important. No haguera acceptat de cap manera si m'hagueren donat una consigna de tipus

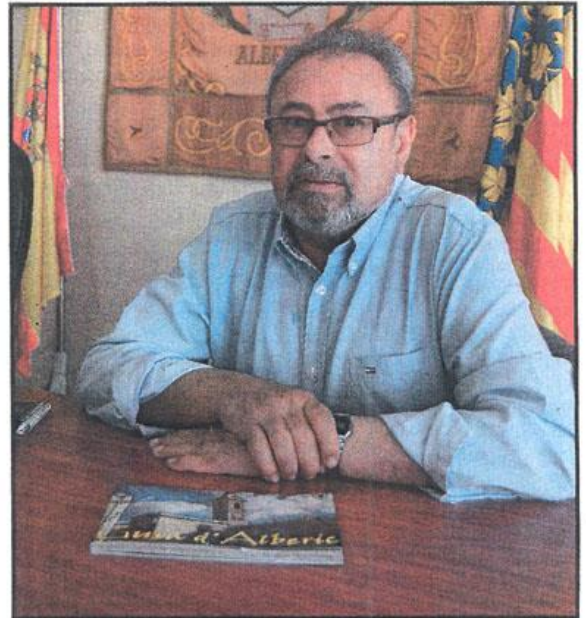
agressiu, d'anar contra algú, no haguera acceptat, ni ho faria ara tampoc. En una societat democràtica del segle XXI, s'ha d'actuar amb responsabilitat i amb molt de respecte a totes les veus, la solució per a tot és a negociació.

En qualsevol cas, la Acadèmia està formada per gent designada per partits polítics.

L'Acadèmia es crea per voluntat expressa dels principals partits polítics de l'arc parlamentari valencià, que en aquell moment eren PP, PSPV i EU. En eixe moment, no hi havia altra solució que les Corts triaren els acadèmics, ara bé, la llei preveu que a partir de 2016, quan es complisquen els 15 anys de la institució, seran els propis acadèmics els que decidisquen quins seran els substituïts dels nous acadèmics que cessen.

Llevat de les persones relacionades amb el món de la cultura i l'educació, hi ha molta gent que desconeix que fa l'Acadèmia ¿són conscients?

Contestaré a la gallega. ¿Conexix el Consell Jurídic Consultiu o el Comitè Econòmic i Social, o qui és el president de les Corts? Si això passa, es perquè falla alguna cosa, ino hi ha un culpable únicament. Des de fa molt de temps, els acords i els informes de l'Acadèmia es penjen en la pàgina web, segurament això és el que hauria d'haver fet des

Josep Lluís Doménech, amb la Guia d'Alberic / Foto RiberaNews

del seu inici. Tots hem madurat una miqueta. Els mateixos acadèmics que entrarem al principi no teníem la mateixa relació amb els companys que tenim ara, veníem de dos sensibilitats bàsiques molt distintes, alguns eren els secessionistes i es deien blaveros i els altres eren pro-unitaristes i es deien catalanistes. Hui en dia afortunadament eixes etiquetes estan diluïnt-se molt i s'assolix una confiança mútua perquè 14 anys en la vida d'una institució és equivalent a un dia en la vida d'una persona, s'ha de treballar conjuntament, consensuar i en això va passant molt de temps.

Abans teníem una concepció d'acadèmia decimonònica, això ha canviat, ara ja estem en facebook, organitzem visites d'estudiants, etc, des de fa uns anys s'ha inaugurat una nova etapa de major presència social. On si hem fallat ha sigut en el món de l'ensenyament, els professorat si que ha de conèixer la doctrina lingüística plasmada en els documents normatius. Amb tot, fa poc vaig donar una conferència a joves universitaris, i els vaig anar preguntant qui coneixia les distintes Acadèmies de la llengua, la espanyola, la valenciana, la gallega i quan vaig dir qui coneixia l'Institut Universal de l'Anglès, van alçar tots el braç... i eixe institut no existia. De fet, de tots els documents que produïx l'Acadèmia el que més es llig és la col·lecció de

còmics, els vocabularis, si li parles algú de l'estudi que ha fet de Roís de Corella, no ho coneix ningú.

Quin paper va tindre l'Acadèmia en la Llei de Reconeixement, protecció i Promoció de les senyes d'Identitat del Poble Valencià?

L'Acadèmia per a algunes coses és un òrgan consultiu, però per a altres és decisiu. És cert que no ens consultaren per fer el projecte, ens l'enviaren quan el demanaren i quan aprovaren la llei vàrem ser molt durs. Es podia haver evitat, perquè tota situació conflictiva es percep com a problemàtica i la gent fuig... i justament ara hi ha massa problemes de tot tipus.

El tancament de la RTVV ha suposat un retrocés en l'ús del valencià?

Des del punt de vista lingüístic i socio-lingüístic, les ràdios i televisions en valencià resulten imprescindibles. No es pot estar en una societat valenciana on els mitjans de comunicació existents tant públics com privats siguen en una llengua distinta de la pròpia, això no vol dir que hagen d'estar, cadascú pot triar el mitjà que vulga, però no tindren cap... El que no podem tindre és una societat en que a l'escola es parle en valencià i en la resta d'àmbits es parle en castellà, si convertim el valencià en una llengua artificial estem perduts, però no hem arribat a eixe punt afortunadament.

Doménech, fill d'Alberic

Un altra de les múltiples facetes de Josep Lluís Doménech és ser cronista d'Alberic i sobretot, exercir de riberenc allà on va. Precisament, un dels últims treballs de l'acadèmic el retorna una vegada més al seu poble.

El divendres 8 de maig es va presentar la Guia d'Alberic. Una guia, de la que és autor i coordinador, i que compta amb la participació d'altres autors com són Maria Àmparo Giménez Ortiz, mestra, Antoni Torres Sanchis, mestre, Vicent Giménez Chornet, professor titular de la Universitat Politècnica de València.

Es tracta d'un recorregut pels llocs més representatius del casc urbà de la vila d'Alberic (monuments, carrers, cases, etc.), a més d'unes notes relacionades amb la geografia i la història del poble, així com de la cultura popular més representativa (dites, noms d'elements vegetals i animals, gastronomia, llengua, festes, tradicions, etc.).